

Евгений Тодоров
наръчник
на носталгика

ЖАНЕТ 45

2010

Издателска къща Жанет 45

е носител на националните награди:

Христо Г. Данов – за принос в националната книжовна култура:

в категория Българска художествена литература (2002);

в категория Издание за деца (2007)

Бронзов лъв на Асоциация българска книга – за цялостен принос в издаването на съвременна българска литература (2002)

Специална награда на АБК за оформление и полиграфическо изпълнение (2005)

Константин Константинов – за принос в книгоиздаването за деца (2005)

и Наградата на ЮНЕСКО – Първи световен конкурс по дизайн на книгата, Франкфурт (2003)

© Евгений Тодоров, автор, 2010

© Здравко Гълъбов, редактор, 2010

© Румен Жеков, художник, 2010

© Издателска къща Жанет 45, 2010

ISBN 978-954-491-608-4

www.zaprehoda.blog.bg

Евгений Тодоров
**Наръчник
на носталгика**

как си живеехме при другаря Живков

ЖАНЕТ 45

2010

Благодаря на всички, чиито спомени присвоих, специално благодаря на семейство Илкови и на семейство Филеви, на Мимо Райчев за снимките и не на последно място на Господ, който ми позволи да живея в две различни епохи.

Коя от двете е по-добрата – това нека да прецени всеки читател за себе си.

Евгений Тодоров

1. УРОК ПО НОСТАЛГИЯ

Напоследък времето лети толкова бързо, че не стига за нищо.

Мъчно ми е за несвършеното, но още по-мъчно ми е, че няма да мога да осмисля вече видяното.

Отначало ми се струваше, че съм бил зрител в един театър на абсурда, но постепенно започнах да осъзнавам, че и аз като всички съм бил на сцената. Па макар и с някаква епизодична роля и в някакъв мизерен театър.

Да сте чували актьор да се отказва от някоя своя роля?

Сиурно колкото повече време минава от падането на завесата, толкова по-силни стават аплодисментите в ушите ни.

Театърът, в който сме играли, започва да ни изглежда все по-красив и уютен и няма как да не ни се прииска да се върнем на сцената.

То вече на кой ли не му се иска.

Даже на комшията Митко.

Митко мрази комунизма, защото той му е отнел бащата. Отнел му е и фамилията. Бащата е бил царски офицер с всички произтичащи от това последствия.

Промените завариха Митко вече побелял, седнал пред телевизора в малката си къщичка.

Постепенно съседните къщички в махалата започнаха да изчезват, на тяхно място се издигаха луксозни кооперации, пред тях паркираха все по-скъпи коли, а Митко продължаваше да чака справедливост.

Престана да се подстригва, косата му стана толкова дълга, че се наложи да я връзва на опашка. „Ще си отрежа опашката, когато комунизмът си отиде наистина!“ – обясняваше той странната си прическа.

Антикомунистите, на които възлагахме надежда, идваха на власт бедни и си отиваха богати, а на Митко само опашката продължаваше да расте. Кое то си беше доказателство, че лошият комунизъм все още не си е отишъл.

Чакането на Митко се увенча с известен успех – успя да си реституира някакви имоти, продаде нещо от тях и неочаквано се видя с пари. Но пак не се подстрига – той не продаваше идеите си.

Но какво направи с парите – вместо да вдигне на мястото на къщурката нова кооперация, Митко започна да вдига паметник на младежките си мечти.

Купи си веднага музикална уредба и започна да събира музиката от младостта си. След това си купи най-хубавия фотоапарат, който намери в магазините – на младини бил фотограф, но нямал пари за нещо повече от „Смяна“ и „Зорки“. След това даде хиляди левове за широкогълен

и дългофокусен обектив – покупките пак бяха свързани с някаква младежка мечта.

На 60 и няколко години взе с голям зор шофьорска книжка и си купи едно старо „Волво“. Защо „Волво“, а не „Мерцедес“? Ами защото в онези младежки години шведските коли за нас бяха някаква легенда. Може би не най-красивите, но най-здравите. А „Мерцедесите“ бяха колите на „другарите“.

Най-голямото ново нещо, което си купи Митко, бе компютър. Купи го, за да опише онова време, в което е свирил на хармоника „Спиди Гонзалес“ и поради тази причина са го наричали Гонзала, да разкаже как е ходил като цирков артист в Румъния и Полша, как е бил боксьор, и най-вече да остави за поколенията онази сцена, когато някакъв софиянец го ядосал, след което Митко го проснал на ринга – обзет от фелибелийската гордост.

Книгата не можа да намери спонсори и авторът си плати издаването от джоба.

По някакво съвпадение преди десетина минути ми се обади леля Дейзи – това е лелята на Соломон Паси, – за да ми каже, че едни приятели от Америка питат за тази книга.

Не питат кой български роман е обявен за роман на годината, а ги интересува специално описаното от Митко Гонзала.

Америка беше на другия край на света, но вече подушвах носталгията...

След това Гонзала написа книга за македонските си корени, а наскоро завърши нова творба, на чиято корица щяло да има голяма червена точка. В нея щели да бъдат описани сексуалните спомени на автора, но главният герой нямало да се казва Митко, а щял да бъде някакъв американски богаташ с яхта. Така може би ще се спечели българският пазар, но със сигурност ще се загуби американският.

Митко е ревнив към написаното и не иска да си пуска интернет – страх го е, че някой ще му открадне спомените.

Поради тази причина не може да тегли музика и плаща луди пари, за да си изпише някой диск с музика от 60-те.

Един ден го видяхме въодушевен – изпратили му диск със стари записи на Тина Търнър.

Събрахме се няколко побелели мъже. Кетито (жената на Митко) почерпи с „Метакса“ и парче тутманик, след което домакинът нетърпеливо натисна дистанционното.

На екрана се появи Тина Търнър – такава, каквато я помня от времето, когато още не беше дошла в България и можеше да се види само в първото издание на „Всяка неделя“ – и то не повече от два пъти в годината.

Всъщност това бяха същите песни в същите изпълнения отпреди 30 години – репортажен запис от немското телевизионно предаване „MUSIC LADEN“.

Кака Тина беше млада и свежа, с къса поличка, и бедрата ѝ се люлееха невероятно изкусително. Зад нея бек-вокалистките бяха с още по-къси полички и още по-сексапилни. Митко наду музиката на МАХ, кефехме се искрено и неочаквано усетихме как по застаряващите ни тела започва да се разлива някаква забравена топлина.

Ние, които бяхме преживели толкова неща в живота, които бяхме гледали стотици часове порно, сега се вълнувахме от някакви негърски люлеещи се бедра. Спогледахме се – изглежда едно и също чувство беше обзело всички ни.

И в този момент Митко въздъхна – не бях чувал по-дълбока въздишка от тази през живота си:

– Ех, не беше толкова лош комунизмът...

Не можехме да повярваме на ушите си – признанието идваше не от устата на червена бабичка, а от тъмносиния Митко.

– Не беше, не беше лош – продължаваше да въздиша Гонзала. – И хуят му хуй си беше...

Никога не бях видял антикомунистическата плитка на Митко да виси толкова безнадеждно...

... А може би след толкова години спомените започнаха да се пренареждат и селективно изплуваха добрите неща, а неприятните потъваха в дълбините на човешката памет?

Много време търсех снимка на магазин от онова време – с празни рафтове, но все попадах на снимки с отрупани витрини.

Дали пък точно моите спомени не са се деформирали през годините?

2. КАК МИ СЕ ЯВИ ГОСПОД ПРЕЗ ЕСЕНТА НА 1989-а

Кой е казал, че едно време животът беше скучен?

Той беше просто спокоен.

А ако ни се случеше нещо непланирано – да ни пуснат в чужбина, да ни подарят плоча с „Бийтълс“, да намерим дефицитна книга, да се вредим за банани или неочаквано на Летния театър да дойде самата Тина Търнър, – тогава ни обземаше такова щастие, че неговото сияние цяла година не слизаше от лицата ни.

Да уточня: започвам да описвам развлеченията на едно поколение – на тези, които са родени в... Ех, как звучи: в „средата на миналия век“.

Както и в първата книга – „Записки по българския преход“ (ИК „Жанет 45“, 2009), в която описвах едни последващи преживявания, съм оставил голяма част от коментарите към постингите, тъй като те коригират или допълват написаното с детайли, които съм забравил или просто не е имало как да знам.

Някои мнения ме ядосваха, други обаче ме размиваха до сълзи...

Така че тази книга си е един колективен труд и благодаря на всичките ми съавтори.

Но преди да се върна назад, искам да доразкажа един личен епизод, маркиран в началото на споменатата книга за Прехода.

Една слънчева утрин – десетина дена след 10 ноември 1989-а, вървях по красивата пловдивска улица „Иван Вазов“. Тодор Живков точно беше паднал от власт и всички имахме чувството, че започваме нов живот.

Даже като че ли се дишаше по-леко.

Искаше ми се да запомня това чувство завинаги.

Вървях по обляната от есенното слънце улица и изведнъж чух, че някой отгоре ми говори.

Вдигнах очи и не видях никого – освен короните на дърветата.

Гласът обаче ясно достигаше до мен – дали това не беше Господ?

И този небесен глас ми казваше да не се радвам толкова, защото не се знае какво ни предстои. И че както е ставало през цялата човешка история, след опиянението идва отрезвяването, а след това и носталгията.

За секунди в главата ми започнаха да се трупат картинки и думи – четено в книги, видяно по филми, разкази на българи и чужденци за едно минало време. Което според тях е било категорично по-хубаво от това, което току-що беше отминало.

Та Господ ми прати видение, че рано или късно ще дойде времето, когато тези, които малко или повече се радват днес, ще започнат да пъшкат под бремето на отрезвяването и ще започнат да украсяват спомените за миналото.

Какво ли щяха да украсяват? – попитах се аз и реших да запечатам поне като картина това, което се изпречваше в този момент пред очите ми.

Зад мен беше Партийния дом – 11-етажна грозна сграда, приютила стотици партийни активисти, които сигурно вече обмисляха резервни планове за нов живот. Малко по-надолу беше Белия дом – скъпа кооперация, където живееше част от партийната аристокрация. А веднага след него имаше „Хранителни стоки“.

Влязох вътре, застанах в средата и започнах да запечатвам с поглед видяното.

Нямаше сирене, нямаше кашкавал, нямаше яйца, нямаше грам колбаси.

Хладилните витрини зееха празни.

Имаше само макарони, майонеза, олио, оцет и консерва копърка.

Такива магазини ни остави времето на Тодор Живков – признавам си.

Разказвал съм тази история милион пъти, но усещам как хората все по-малко ѝ вярват.

Дали те си спомнят един други години, когато магазините бяха попълни?

Или просто през призмата на носталгията рафтовете вече изглеждаха отрупани с евтина стока, а животът много по-охолен, отколкото сега? А може би след толкова години спомените започнаха да се пренареждат и селективно изплуваха добрите неща, а неприятните потъваха в глъбините на човешката памет?

Може да е имало празни рафтове в магазините, но гладни не сме оставали.

Нямаше кафенета и кръчми на всеки ъгъл, но те и хората в Пловдив бяха по-малко и масите в крайна сметка стигаха за всички.

Имаше обаче култура, имаше и културни развлечения.

Имахме много мечти, повечето си оставаха нереализирани, но това, което се сбъдваше, ни носеше неземна радост.

Четяхме много повече от днешните млади хора, ходехме веднъж в седмицата на баня, но поне два пъти на кино, не пропускахме цирк или концерт в Летния театър, всеки ден прекарвахме по час-два залепили уши до радиоапаратите, а като се появи телевизията, животът стана два пъти по-интересен.

Манифестациите си бяха истински празници, а събранията – необходимост.

Морето беше задължително всяко лято, ходехме в чужбина поне на 5 години веднъж, а ако Десети ноември се беше позабавил още малко, можехме да получим и по някой орден или звание.

Та за тези неща искам да разкажа.

Който досега е влязъл в блога, е имал възможност да добави по нещо от себе си.

Тези, които в момента четат тази книга, трябва да знаят: не е късно да сложат и своята лепта на олтара на носталгията – <http://zaprehoda.blog.bg/>.

3. 06.07.2008 07:59 МОИТЕ РАДИОАПАРАТИ

Сега може да имаме сто радиостанции, но всичките да ги събере човек, не струват колкото Радио София.

Ех, какви смесени концерти имаше!

Ами радиотеатърът? Екранизациите по Ерих Кестнер и „Греховната любов на Зографа Захарий“?

Че и новините си бяха новини, да не говорим за мачовете.

В нашето детство големите събития не се виждаха, а се чуваха.

Може би затова до първите ми исторически спомени неизменно присъства по един радиоапарат.

Първото ми радио беше довоенен „Телефункен“. Всъщност то беше на лелите ми Надка и Маргарита. Говорителите на апарата бяха покрити с плат, платът беше просмукан с прах и гласът идваше някак си прашен. Един-единствен път видях цялото семейство да се скупчва около радиоапарата, не можах да чуя какво казват в момента, но си спомням, че в този момент камбаните забиха.

Беше умрял Сталин.

Някъде по това време, или малко по-рано, беше станала прочутата случка с архитект Чинков – ще я разкажа още веднъж, защото се вписва в темата.

Архитект Чинков, известен с острия си език пловдивчанин, лежал по-късно в затвора заради вицове, отива една привечер в църквата при отец Ангел. Носи огромния си радиоапарат на ръце, а на четирите му краища е запалил по една свещ.

– Защо ми носиш радиото, архитект Чинков? – пита отецът, който се кани да се прибира.

– Да му четеш, отче.

– Че какво е виновно радиото? – попитал изумен отецът.

– Много лъже, отче – прошепнал Чинков и така направил още една крачка към затвора, където попадна не след дълго с присъда за разказване на антинародни вицове.

Нас обаче ни учеха, че нашето радио казва само истината, а лъжат онези радиоапарати, които предават вражески радиостанции в сектора на късите вълни. Нашите служби ги заглушаваха упорито, но все нещо стигаше до крехките ни детски души и нанасяше тежки поражения.

Следващото радио, което си спомням, беше българско, на него пишеше „Христо Ботев“. Беше на комшиите и когато те си ходеха на село, със сина им Гълъб дебнехме предаванията с упадъчна музика по Бейрут, Лаксемберг и Истанбул. При късмет хващахме Джилда по „Свободна Европа“.

Една вечер след музикалното предаване съобщиха с глас, звучащ почти като гласа на Левитан*: „Опит за преврат в България“.

Ставаше дума за заговора на Горуня.

„То бива, бива, ама чак толкова да се лъже – не бива“ – рекохме си с Гълъб и се разделихме.

След доста време във вестниците се появи кратка бележка за някакви осъдени врагове и се оказа, че и този път черните радиостанции не бяха излъгали. Откъде научаваха всичко?

Първото ни семейно радио беше от ново поколение – пластмасово, малко и зелено. Марка „Тесла“. То стоеше нависоко. За да стигна до копчетата, трябваше да стъпвам на стол.

През 1967-ма и 1968-ма престоях прав на стола с дни.

Беше времето на „Прахката пролет“.

Усещах как вражеските радиостанции промиваха мозъка ми, но не можех да слеза от стола.

Когато на 21 август съветските танкове влязоха в Прага, превключвах ту на Радио София, ту на късите вълни.

Къде беше отец Ангел със своите молитви за прогонване на лъжите?

Не знаех на кого да вярвам. В интерес на истината, повечето българи твърдо вярваха на Радио София.

Тази вяра продължава и до днес. Онзи ден някакъв истински българин ме попита кога държавата ще спре коментарите на „Дойче Веле“, които били плюене срещу родината ни.

Честно казано, поне до 1968-ма въпросът за радиолъжите не ни интересуваше чак толкова.

От всичко за нас най-важна беше музиката.

Въртяхме по цял ден копчетата, за да чуем „Бийтълс“, а попадахме на Велко Верин, на Георги Марков, на Владимир Костов, на Семерджиев, на Джилас**.

Зорлен ни мъчеха да заобичаме толкова Мая Кристалинская и Муслим Магомаев, че друга музика да не ни трябва.

Няколко години по-късно в Радио Пловдив вече официално ме запознаха с правилата на играта.

Седмичният лимит беше 14 италиански песни, 14 френски и 1 английска.

Цяла седмица чакахме съботата, когато в някакъв концерт по желание се промъкваше онази една компромисна песен. В каталозите на радиото попадах на куриози – примерно запис на някакъв английски хор, който изпълнява „Ей, ухнем“. На картончето някой беше сложил

* Юрий Левитан (1914-1983) – руски радиоговорител, обявил с характерния си басов глас началото на Втората световна война по Радио Москва.

** Милован Джилас (1911-1995) – югославски политик дисидент, историк, писател и публицист.

резолюция: „Руска народна песен, но се изпълнява на английски – да не се пуска!“

Като станах студент, си взех малката „Тесла“ в квартирата. От нея чух и репортажа за първите човешки стъпки на Луната. БНТ не намери кураж да предаде събитието директно.

В казармата пък вкарах един транзистор „Щерн 111“. Чутото по него неутрализираше внушенията на политзанеманията.

Като се ожених, първата ни работа с жена ми беше от младоженския заем да си купим радиотранзистор „Селена“. Струваше 110 лева. Някои си купуваха „ВЕФ“-ове за 95 лева, но не всичките модели имаха 13- и 16-метровия сектор на късите вълни. Там по-трудно се заглушаваха черните станции.

Падането на Тодор Живков чух по радиото на стария ми „Москвич“. Преваляхме връх Шипка, валеше сняг, гласът се губеше, но все нещо чухме. И тогава москвичът като че ли полетя над побелелите старопланински върхове...

Сега слушам радио точно по 12 минути на ден – толкова трае пътуването ми сутрин до работното място. Пускам някаква музика и появи ли се глас, превключвам.

В интерес на истината, предпочитам все повече чалгата – поне пред парчетата на английски. Изглежда след толкова часове край радиото съм преял с онази музика.

Прочетен: 1258

Коментари – 6*

1. анонимен – Твърде много... 08.07.2008 01:01

Твърде много млади, неотрагани, голобради и непрофесионално подхождащи радиоводещи и други такива подобни (както и във всяка друга сфера на ежедневието ни) завзеха радиостанциите. С дни не съм слушал новини или предавания понеже поднасянето им от професионално се превърна в детинско, разлигавено недообмислено... Къде отида предавания „12 + пляс“ с прекрасния водещ от 12 часа по обяд по 3 часа всяка неделя (или събота беше) на Асен Сираков (човек подхождащ професионално, сам подготвящ даже нотите си...). Следващото му предаване беше в 12 през нощта – разбирай в 00.00 часа – седял съм с часове през нощта да го слушам... беше прекрасно.. И много други подобни „стари“ кадри. Какво направихме с тях, къде ги изгонихме... направо им разказахме играта на всеки сектор в икономиката ни. Един да се появеше на хоризонта добър изпълнител, го засипвах с „леш“ и го удавяха...

2. анонимен – Чуден постинг :) 08.07.2008 14:02

Върна ме във времето, когато имахме илюзии че едни медии лъжат а други казват истината... Днес не познавам човек на възраст под 65г, който да вярва на казаното в медиите у нас (каквито и да са те). Който има нерви да им

* Тук и навсякъде по-нататък в Коментарите текстовете са оставени с оригиналния им правопис. Бел. а.

изтрае рекламите, обикновено чете, слуша и гледа „между редовете“, за да разбере от какво всъщност искат да му отклонят вниманието. Истински важните събития и неща, които се случват (ако изобщо бъдат споменати) никога не са в първата четворка в новините. Каквото и да си говорим, пропагандната машина на социализма беше доста наивна. Като детска играчка в сравнение с добре поддържаната и пресметната от социолози и психолози медийна кампания за промиване на мозъци, с която ни заливат днес.

3. 100jan – До анонимния 09.07.2008 09:17

Комунистическата пропаганда изобщо не беше детинска. Още повече, че в тази област нищо не се е променило, само където част от кадрите преминаха в търговската реклама. Кое го няма или е различно? Плакатите и транспарантите са заместени от билбордове и календари. Дългите и досадни новини за успехите на соц. държавата са заменени с дълги и досадни реклами за какво ли не. Снажният работник с волева брадичка от соца е заменен от снажен костюмиран администратор с волева брадичка. Дори ъндърграунда си е същия – пак има чалга, само че повечето е произведена тук, пак има престъпници за идоли (вместо Павеето са Маргините)... И даже Лили Иванова си е тук!!!

4. templar – Bravo! 10.07.2008 10:19

Аз също много уважавам радиоапаратите – действат ми като „машина на времето“ – паметник на изчезналия дух. Събирам стари радиоапарати – имам 40 броя. Имам лампов Телефонен мод. 1939 (на дядо), имам Тесла, мод. 55 (купих го за 2 лв. от циганин, извадил го от перловската река, възстанових го и работи), имам Щерн, имам Селена... ей, направо ми направи деня...

5. optimum2 – За архитект Чинков 15.07.2008 18:22

Четейки постинга си спомних за един от последните арести на Боян Чинков. Беше скоро след излизането му от „топлото“... Излизайки от къщата, където живееше се насочил по „Отец Паисий“ към Джумаята. Някъде около куриерското бюро го срещнал стар приятел и го заговорил: – Здравсти, Бояне, много време не съм те виждал. Как живееш...? – Живот си живеея – отговорил архитекта – и навел глава над левия си ревер. Приятелят му ококорил очи и се заоглеждал. (параноята за преследване по това време беше на върха си.) – Спокойно, като ни забраняват да го ядем, не могат да ни забранят да го миришем. – повдигнал ревера на ризата и показал зашитото парче луканка. Не изминал и няколко метра и около него се събрали цивилни ченгета. Не знам под какво обвинение го прибраха... (пък тогава и логично обвинение не беше нужно), но синът му Коко (беше съученик на баща ми) се чудеше с какво може да му помогне. Не-случайно винаги сравняваше капитализма с мушмулите. Весело лято и да не ги забравяме.

6. анонимен – МОИТЕ РАДИОАПАРАТИ 19.05 14:47

През онези години в селото ни (с Лясково Ст. Заг.) нямаше ток. По цял ден се опитвах, с останали от баща ми дедекторни слушалки да хвана р. Ст. Загора. След катастрофа с колело и прекараните четири тежки операции ми отпуснаха 170 лв. За 160 си купих портативно радио-TESLA. След денонощно слушане, за една седмица батерията свърши. Сън не ме хвана и го измислих. Обърнах колелото на баща ми, включих динамото, с останалите пари купих звънчев трансформатор 220/6 в. Свързах го обратно и радиото пропя. Ноо за да слушаш трябваше непрекъснато да въртиш педалите. Тогава измислих друго: Събрах децата от селото и всеки за да може да слуша радио трябваше да върти по 5-10 минути... Така слушахме предаването на олимпиадата от Мелбърн... Ех, какви години бяха...

4. 19.07.2008 10:46 МОИТЕ ТЕЛЕВИЗОРИ

Радио в България е имало и по времето на фашизма и капитализма, но телевизията си беше рожба на социализма. И то на ранния социализъм, защото първата телевизионна кула бе открита от Вълко Червенков.

Става дума за другаря Червенков, който управляваше България преди другаря Живков.

Днес просто не мога да повярвам как сме преживели толкова години без телевизия!

Като дете едно лято отидохме на гости в София при роднини, които току-що се бяха върнали от работа в Съветския съюз и бяха донесли някакво непознато чудо на техниката. То дремеше в тъмния хол и чакаше първото експериментално телевизионно излъчване, което беше планирано чак за есента, за да покаже какво може.

За това излъчване (а то беше манифестация, разбира се) научихме от Седмичния кинопреглед.

Преди всеки филм в киносалоните се въртеше нещо като новинарска емисия, в която се разказваха и показваха много интересни неща – как другарят Живков маха от трибуната, как комбайни прибират хляба на народа от полето, а веднъж даже за десетина секунди показаха и концерт на „Енимълс“ в Полша.

В Пловдив гледахме новините отпреди седмица, по селата обикновено показваха какво се е случило миналата година. Никой не протестираше.

В Пловдив си имахме и Панаир, което си беше също нещо като телевизия. И то на живо.

Минавахме от щанд на щанд, гледахме, цъкахме, сравнявахме, после коментирахме.

Чужденците, особено представителите на западни фирми, се изживяваха като главни герои в светски сериал. Зяпахме ги през полуотворените врати на офисите – като на екран – как разговарят, небрежно изтегнати на фотьюйли, а на масичките пред тях стояха отворени кутии мечтани западни цигари и задължително бутилка уиски.

От време на време поглеждаха небрежно към нас, зрителите аборигени, и сигурно още повече се радваха на себе си.

Какво вероятно са изживявали разбрах след години, когато прочетох един от ранните разкази на Иво Андрич. Там богат европеец се разхожда из някакъв мизерен арабски град и беднотията наоколо, и завистта, с която го оглеждат местните хора, го изпълват с такова самочувствие, че човекът започва да мечтае за неща, за които досега не е смятал, че е възможно да мечтае. И започва да си мисли, че е достоен за „идеалната жена“.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. УРОК ПО НОСТАЛГИЯ	5
2. КАК МИ СЕ ЯВИ ГОСПОД ПРЕЗ ЕСЕНТА НА 1989-а	9
3. МОИТЕ РАДИОАПАРАТИ	11
4. МОИТЕ ТЕЛЕВИЗОРИ	15
5. МЕЧТАТА ЗА ВТОРА ПРОГРАМА	19
6. С АРОМАТ НА КИНО	23
7. ПЪРВИ СТЪПКИ В КИНОСАЛОНИТЕ	28
8. КИНОСПОМЕНИ: ПОРНО ПО ВРЕМЕ НА СОЦА	32
9. ГОЛЯМОТО ПУСКАНЕ	37
10. СПОМЕНИ ЗА ОБЗАВЕЖДАНЕТО НА ЕДИН АПАРТАМЕНТ...	41
11. ЗА ЪПДАЙК И БРЕЖНЕВ	44
12. НОСТАЛГИЯ С ВКУС НА КОНСКА ПИКНЯ	48
13. ЧУДОТВОРНИТЕ ЛЕКАРСТВА	51
14. КАК СЕ БРЪСНЕСЕ БЪЛГАРИНЪТ	54
15. ВРЕМЕТО НА ТРИТЕ ВИДА ХЛЯБ	58
16. КАК СИ БЪРШЕХМЕ ЗАДНИЦИТЕ	62
17. ВРЕМЕТО НА ЛИМОНАДАТА	67
18. ЗА КОКА-КОЛАТА – С ЛЮБОВ И ОМЕРЗЕНИЕ	70
19. СПОМЕНИ ЗА БОЗАТА	74
20. ПО СЛЕДИТЕ НА ИЗГУБЕНИЯ СОЦИАЛИЗЪМ – ЗА СЕМКИТЕ	79
21. ДРЕБНИТЕ ЗАНИМАВКИ	84
22. ЗА ЕВТИНИТЕ БОНБОНКИ	87
23. ШОКОЛАДИ И МАРЦИПАНИ	90
24. ГОЛЕМИТЕ УДОВОЛСТВИЯ В МАЛКИТЕ СЛАДКАРНИЧКИ	94
25. ЗА ЛОКУМА НА КЛЕЧКА И РАЗНИ ДРУГИ СЛАДКИ НЕЩА	99
26. ДЪВКИТЕ – ТАЙНОТО ОРЪЖИЕ НА ИМПЕРИАЛИЗМА	104
27. ДА ОТВОРИМ КУТИЯТА С ШОКОЛАДОВИТЕ БОНБОНИ	108
28. СЛАДО-ЛАДО-ЛЕД...	115
29. ЗА МИРИЗМИТЕ ПО ВРЕМЕТО, КОГАТО НЯМАШЕ ДЕЗОДОРАНТИ	119
30. ОЩЕ НЕЗАБРАВИМИ МИРИЗМИ – ГАДНИ И ПРИЯТНИ	123
31. ЩАЙГИ, КАСЕТКИ И ЧУВАЛИ	126
32. БЪЛГАРСКИЯТ КОНСЕРВЕН ТЪНДЪРГРАУНД	131
33. ЧУШКИ И ДОМАТИ	136
34. ЗА МЛЯКОТО В ГЮВЕЧА	141
35. ЗА ФУРНИТЕ	145
36. ДА БРЪКНЕМ В КОША С МРЪСНОТО БЕЛЪО	149
37. ЦЪРВУЛИ И ТРАНДАФОРИ	155
38. СПОМЕНИ ЗА НАЙ-ДЕМОКРАТИЧНИТЕ ИЗБОРИ	161
39. ЖЕРТВИТЕ НА УПАДЪЧНОТО ЗАПАДНО ВЛИЯНИЕ	164
40. ПЛАТЪТ УБИЕЦ	171

41. ДЪНКОВОТО ПОКОЛЕНИЕ	175
42. ОЩЕ ЗА ТРАНДАФОРИТЕ, ПОЛОВИТЕ ФЛАНЕЛКИ, ДЪНКИТЕ И БРАДИТЕ	182
43. КОНФЕКЦИЯ	189
44. КОГАТО ЧИСТОТАТА БЕШЕ ЗДРАВЕ	194
45. МОЛЪТ НА НАШЕТО ДЕТСТВО	200
46. ЗА ПРАНЕТО И ЧОВЕЩИНАТА	205
47. ФИЛИИ, БАНИЧКИ И ЧОРБИ	210
48. ПОЧТИ БЕЗПЛАТНИ ОБЕДИ	217
49. НОСТАЛГИЯ ПО СРЪБСКИ	222
50. КАК ПЪТУВАХМЕ В ЧУЖБИНА	227
51. НА ПАЗАР В ЧУЖБИНА	232
52. КОГАТО СЕ НАПИВАХМЕ ЗА ЛЕВ И ДВАЙСЕТ	237
53. ШПИОНИ И РАЗУЗНАВАЧИ	243
54. ЖИВОТ НА 33 ОБОРОТА	247
55. РАДИОСТАНЦИИ БЕЛИ И ЧЕРНИ	253
56. КАК СЛЕД ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ ЛЪСНА ЗАДНИКЪТ НА ТИНА ТЪРНЪР	263
57. КОГАТО ИМАШЕ ОПАШКИ ЗА ВЕСТНИЦИ...	269
58. ПАДЕНИЕТО И ВЪЗХОДЪТ НА СЪВЕТСКАТА ПРЕСА	275
59. ИЗКУСТВОТО НА ОПАШКАТА	280
60. КОГАТО СУДЖУКЪТ СТАНА 6.20 И ПРЕДИ ТОВА	285
61. КОГАТО НЕ ЗНАЕХМЕ КАКВО Е ТОВА ЧУКАНЕ И ДУХАНЕ...	291
62. Бе-Ка-Пе! – Ка-Пе-еС-еС!!!	297
63. ПОЧИВКИ ЗА ЛЕВ НА ДЕН	303
64. КАК СИ ТОПЛЕХМЕ ГЪЗОВЕТЕ	308
65. А СЕГА КАК СИ ОХЛАЖДАХМЕ ЗАДНИЦИТЕ	314
66. ЧАЙКИ И ЗАПОРОЖЦИ	319
67. КОЛИТЕ АЛАФРАНГА	324
68. ЧАКАНЕТО КАТО ЧУКАНЕ	328
69. КАТО СЛЪНЦЕТО И ВЪЗДУХА ЗА ВСЯКО ЖИВО СЪЩЕСТВО	337
70. ХРАМОВЕТЕ НА САТАНАТА	342
71. БЪДИ ГОТОВ! – ВИНАГИ ГОТОВ!	349
72. ДА ПОСТРОИШ ДВЕ БЪЛГАРИИ И ДА ЖИВЕЕШ ДВА ЖИВОТА	354

Евгений Тодоров
НАРЪЧНИК НА НОСТАЛГИКА
Как си живеехме при другаря Живков

От автора на „Записки по българския преход“
<http://zaprehoda.blog.bg/>

Българска
Първо издание

Редактор: *Здравко Гълъбов*
Художник: *Румен Жеков*
Коректор: *София Несторова*

Формат 70/100/16
Печатни коли 22.5

Предпечатна подготовка:
Студио Стандарт ЕООД – Пловдив, тел. 032/60 90 50

Печат: Полиграфически комплекс Жанет 45 – Пловдив
бул. Ал. Стамболийски № 9, тел. 032/60 90 90

Издателска къща Жанет 45 ООД – Пловдив
бул. Ал. Стамболийски № 9, тел./факс: 032/60 90 60
www.janet45.com

ISBN 978-954-491-608-4